

Document / primer esborrany de guia de les cooperatives integrals

1. Definició de cooperativa integral.

La cooperativa integral és una forma jurídica acceptada per la llei de cooperatives de l'estat espanyol que diu concretament:

CAPÍTULO XI. SECCIÓN I. DE LAS COOPERATIVAS INTEGRALES

Artículo 105. Objeto y normas aplicables.

Se denominarán cooperativas integrales aquéllas que, con independencia de su clase, su actividad cooperativizada es doble o plural, cumpliendo las finalidades propias de diferentes clases de cooperativas en una misma sociedad, según acuerdo de sus Estatutos y con observancia de lo regulado para cada una de dichas actividades. En dichos casos, su objeto social será plural y se beneficiará del tratamiento legal que le corresponda por el cumplimiento de dichos fines.

Tenint en compte que som persones interessades a cooperativitzar la nostra activitat tant com sigui possible, les possibilitats que ens dóna una cooperativa "polifacètica" com és la integral seran majors que qualsevol altre opció.

2. Per a quins objectius crearem cooperatives integrals?

L'objectiu d'aquesta idea és crear una forma jurídica que ens permeti construir un espai de relacions econòmiques autogestionades entre els participants, que estigui blindada contra els embargaments privats o públics i que minimitzi de manera totalment legal, el pagament d'impostos i seguretat social, tot protegint-nos tant com sigui possible de l'acció de la banca i de l'Estat.

Així doncs és una forma jurídica legal de transició per permetre'ns construir, des de l'àmbit més local, una manera de viure on ni la banca ni l'estat seran necessàries,

L'origen de la protecció que ens dóna la cooperativa és que el capital social que s'hi aporta com a soci, ja sigui en la seva part obligatòria o voluntària, no és embargable si s'embarga al soci, perquè així ho determina la llei que per aquestes característiques la diferencia d'altres formes com els autònoms, les societats limitades i les anònimes. Per això, els béns i diners que hi ha a una cooperativa només es poden embargar si s'embarga a la cooperativa pels seus propis deutes, no pels deutes dels seus membres.

És per això que la manera com funcionaríem protegiria legalment als seus membres i ho faria perquè els participants protegiríem la cooperativa en una relació de reciprocitat pel be comú.

La cooperativa ens permetria:

- Ser insolvents i aturades com a persones, segons el sistema i el marc jurídic vigent, però alhora poder viure amb tota normalitat, treballant i consumint de manera autogestionada, sense haver de preocupar-nos pels embargaments dels deutes anteriors.

Per fer-ho, hauríem d'assumir que la cooperativa no es podria endeutar, de manera que el seu patrimoni, que seria el nostre patrimoni comú, seria impossible d'embargar legalment.

Per això les persones i empreses que en formarien part, haurien de complir estrictament el següent:

- **No es podrien endeutar** amb entitats financeres **en nom de la cooperativa**. Això estaria determinat pels propis estatuts.
- No es podrien endeutar amb proveïdors, més enllà dels pagaments a 30, 60 ó 90 dies que són habituals segons el cas. Tampoc amb hisenda ni cap ens de l'Estat.

3. Composició.

Qui en podrà ser membre?

- Legalment, qualsevol persona individual o jurídica. En quant a cooperativa de consum, qualsevol persona física hi pot participar i en quant a cooperativa de serveis, qualsevol persona amb activitat econòmica sigui persona individual o jurídica ho pot fer.
- Quant a persones jurídiques amb activitat econòmica, les cooperatives integrals haurien d'acceptar autònoms, societats limitades, cooperatives de treball i societats laborals. És a dir empreses personals, familiars o de caràcter reduït. Posarem com a condició que no tinguin més de 5 persones treballant-hi perquè no tinguin massa envergadura en relació a la cooperativa. Si necessiten més feina, altres socis de la cooperativa poden treballar amb ells.

Quina envergadura haurien de tenir?

- Legalment, en ser una entitat molt poc freqüent aquest aspecte no està determinat jurídicament, així que ens podem basar en les cooperatives de serveis que es poden constituir amb només mitja dotzena de socis.
- **A nivell de funcionament, i per poder ser una alternativa realment integral, recomanem que tinguin entre 50 i 100 socis, de manera que sigui fàcil reunir-se i les persones que participen es puguin conèixer personalment. La generació de confiança entre els participants és important i per això no seria adequat créixer més. De la mateixa manera que en l'exemple de les cooperatives de consum ecològic, quan es doni la possibilitat de fer-se massa grans s'haurà de crear una segona cooperativa, tot pensant en promoure que cada vegada els membres d'una cooperativa puguin viure més aprop els uns dels altres.**

4. Com funcionarien a nivell de gestió econòmica.

A) Gestió en moneda oficial

La gestió de l'activitat econòmica en moneda oficial (a la Unió Europea en Euros) estaria enfocada a facilitar, de manera pràctica, que els membres de la cooperativa que la utilitzin per treballar en puguin fer un ús que no perjudiqui la cooperativa ni els seus membres però que alhora els permeti tenir una activitat productiva autònoma.

Activitat productiva autònoma

Cada persona o empresa amb activitat productiva autònoma obriria un compte a nom de la cooperativa amb què estaria autoritzada a operar per cobrar dels seus clients i pagar als seus proveïdors.

Una comissió econòmica de la cooperativa que estaria coordinada per una persona amb

coneixements de comptabilitat i gestoria, a més de donar suport legal i de gestió pels seus membres, faria seguiment perquè cap compte corrent es pogués convertir en un problema pel conjunt de la cooperativa.

Activitat de consum coordinada

Es crearan comptes unitaris com a cooperativa gestionats directament per la comissió econòmica, que s'encarregarà d'efectuar els cobraments als responsables de cada despesa.

Es faran servir per les compres col·lectives i també s'hi podran domiciliar rebuts personals. Per qui necessiti domiciliar rebuts hi haurà un compte conjunt de la cooperativa. D'aquesta manera la cooperativa podrà negociar i gestionar de manera unitària qualsevol rebut que hi dipositin els seus membres, sigui d'electricitat, aigua o telèfon.

Alhora, des d'una comissió de consum conscient es tractarà de minimitzar els seus costos, a través de:

- formació en la reducció del consum d'aigua i energia
- formació en l'ús d'eines que redueixen el cost (per exemple telefonia per internet , etc.)

Autoocupació dels membres de la cooperativa.

D'altra banda, per a aquelles persones que estiguin buscant feina, hi haurà una comissió d' "autoocupació" que es dedicarà a donar formació, suport o acompanyament segons calgui, per a que la persona pugui realitzar tasques que siguin útils a la col·lectivitat, en el marc de les necessitats cooperatives i comunitàries, i que es puguin remunerar suficientment en moneda oficial com per respondre a les despeses que pugui tenir la persona en concret.

Aportacions al pot comú

A partir d'un pressupost de la comissió econòmica, i tenint en compte que caldrà que almenys una de les persones que formin part d'aquesta comissió s'hi dediqui professionalment, se'n derivaran quotes que pagaran tots els membres de la cooperativa que puguin fer-ho i que facilitaran el pagament d'aquesta i d'altres despeses comunes. Les quotes seran proporcionals a l'activitat que fa cadascú i es decidiran per assemblea.

Donat que alguns participants s'hauran desfet de moltes despeses, com les de gestoria, que tenen habitualment, no hauria de representar cap problema complir aquest punt.

Així doncs, l'**objectiu global** de la cooperativa en l'**activitat** dels seus membres **en moneda oficial** serà que progressivament aquests puguin pagar les seves despeses només a partir de l'activitat econòmica que fan a través de la cooperativa.

B) Gestió econòmica a l'espai intracooperatiu

Fins ara hem parlat de "l'economia de supervivència", és a dir, aquella que necessitem mentre que no podem sortir completament del sistema capitalista que ens obliga a utilitzar la seva moneda per pagar algunes de les nostres necessitats bàsiques. Ara parlem de l'altre vessant que en el fons és el més important que la cooperativa pot potenciar, sobretot a la llarga.

En primer lloc, els criteris d'aquestes relacions econòmiques dins la cooperativa haurien de ser diferenciant les necessitats bàsiques de la resta de necessitats. Necessitats com el sostre, l'alimentació, la salut i l'educació s'haurien de defensar des dels membres de la cooperativa per a tots els seus membres com a un assumpte de primera prioritat. En aquest sentit, la cooperativa intentaria funcionar com realment ho hauria de fer una "institució pública", és a dir preocupant-se per la vida digna dels seus ciutadans.

En segon lloc, es promouria el canvi de mans gratuït d'objectes, amb la base que les coses no són de ningú sinó de qui en fa ús, fins que ja no ho necessita. Un dels projectes importants a promoure dins d'una d'aquestes cooperatives serien “les tendes gratis” i els magatzems, on la gent porti el que no fa servir i s'endugui el que necessita.

D'aquesta manera s'aniria creant un espai on no seran les coses el què s'intercanviarà, sinó que el que es farà serà intercanviar el temps que és el bé escàs i el principal patrimoni que tenim cadascuna.

Lligat amb això, per incentivar el fet de cobrir les necessitats bàsiques, aquells membres de la cooperativa que dediquin el seu temps a cobrir necessitats bàsiques d'altres companys (com per exemple oferint-los part de la producció de l'hort que cultiven), acumularan hores que podran utilitzar com a moneda de canvi per rebre serveis “no bàsics” per part d'altres membres. D'aquesta manera, l'únic mercat que hi hauria internament, serà d'hores.

Un grup de treball s'encarregarà de dinamitzar aquesta part d'economia sense diners de la cooperativa integral.

C) Intercanvis amb d'altres cooperatives i projectes.

La tercera forma de relació econòmica que s'aniria donant a mida que la seva posta en marxa fos una realitat serien els intercanvis amb d'altres cooperatives integrals i altres projectes afins que no són part de la cooperativa. En aquest àmbit funcionarien:

- L'intercanvi d'hores. Serien hores de feina que una cooperativa intercanvia amb una altra. La persona de la cooperativa que realitzés aquella tasca veuria augmentat el seu compte d'hores disponibles d'altri i a la inversa per qui fos receptor d'aquest servei.
- Per a l'intercanvi de béns productius no bàsics, però que són o serien producte de la feina d'algun membre de la cooperativa, es seguiria un criteri semblant al primer cas, però fent equivaldre els béns amb el temps.
- Quan es tracti de necessitats bàsiques, s'actuarà de manera semblant que dins la cooperativa; és a dir que si es tracta d'una necessitat que no pot cobrir la pròpia cooperativa i que en una altra, forma part del seu excedent productiu, aquesta darrera recollirà el bé del seu productor i l'entregarà a la primera cooperativa la qual ho cedirà a la persona o persones que ho necessiten. Comptablement la cooperativa que rep el bé deurà les hores de treball que hagi costat aquesta producció a l'altra cooperativa, mentre que dins la cooperativa cedent, la persona que hagi realitzat aquesta aportació bàsica veurà com el seu saldo d'hores s'ha incrementat en positiu per la mateixa quantitat que equival a l'anomenat deute.
- Els béns que algú ha deixat a l'espai gratis no s'intercanviaran sinó que es cediran si hi ha algú d'un altre lloc que necessita emportar-se'ls, amb la condició que siguin béns que segueixen sent comuns, és a dir que qui els faci servir els hagi de facilitar de nou quan ja no els necessiti.

D'aquesta manera hi hauria molta flexibilitat i capacitat de respondre, doncs no seria només un intercanvi entre persones sinó un intercanvi entre organitzacions nombroses que com a tals tenen una capacitat de resposta important.

Si bé en el cas de dins la cooperativa integral seria opcional utilitzar Internet per realitzar els

intercanvis, en el cas d'intercanvis entre cooperatives s'anunciarien i es concretarien a través d'Internet sempre, incluint trucades gratuïtes. Cada cooperativa integral tindria la seva comissió "d'intercanvis externs" per facilitar el contacte entre la cooperativa que ofereix o demana i les persones membres del seu grup que les poden cobrir. D'aquesta manera es farien molt més àgils i fèrtils els intercanvis que en el format individualista que predomina, on els problemes d'anonimat i desconfiança fan que es dificulti el creixement d'alternatives econòmiques d'aquest estil.

5. La cooperativa integral com a escola d'autogestió i cooperació social

Més enllà de l'economia i de cobrir necessitats, la proposta de la cooperativa integral seria un marc idoni on recuperar les relacions socials solidàries i les idees de col·lectivitat i d'autogestió que ens ha tret el sistema actual, basat en la propietat, l'acció individual i la competència.

Podria ser un espai on a partir de les relacions iniciades es podria aprendre també a autogestionar l'aprenentatge, autogestionar la salut així com les necessitats emocionals i personals; una escola per aprendre a autogestionar la nostra vida des de l'economia fins a la psicologia, i on poder-nos deseducar de tot el que la nostra educació per ser competitiu, fa que portem a dintre.

Participar en una cooperativa integral és apostar per una nova forma de vida en què la cooperació substitueix a la competència com a màxima que guia els nostres actes.

Aquest procés no fluirà sense entrebancs, tenim sentiments de desconfiança i materialistes molt interioritzats i serà normal que costi, però és un procés que ja esdevé inajornable davant el col·lapse del sistema actual i la manca de solucions que ja estan experimentant les persones que han quedat excloses degut a aquesta crisi.

6. Passos per posar en marxa una cooperativa integral.

Donat que es tracta de compartir molts aspectes de la nostra vida (començant per la producció i la necessitat econòmica, però anant molt més enllà), el més important de cara a començar una cooperativa integral és agrupar-se, en la mida dels possibles, a partir d'afinitats. Caldria que grups d'entre 4 i 8 persones que ja tenen una coneixença i confiança en comú, s'hi apuntin com a "nucli o grup afí". Poden ser famílies senceres amb pares, mares i fills; poden ser estudiants que conviuen, poden ser companys de feina, amics i amigues, etc. Un aspecte important, en la mesura dels possibles, seria apuntar-se a aquest viatge gairebé amb qui voldríem conviure o veure sovint.

El segon criteri important és la proximitat territorial. Estem creant un nucli d'autogestió quotidiana, i per tant, les persones amb qui t'apuntis han de conviure almenys al mateix barri o poble.

Com més proximitat territorial, millor; si fóssim tots de la mateixa illa de cases seria ideal, però sabem que per combinar els dos criteris hem de partir de la realitat i amb ser del mateix barri o poble ja estarà prou bé per començar.

Des del col·lectiu crisi i la web <http://www.17-s.info> crearem un formulari web perquè els grups de persones que estiguin interessades en formar part d'una cooperativa integral ho puguin manifestar. A partir d'aquí facilitarem que la gent propera es pugui començar a posar en contacte perquè quan siguin suficients es puguin conèixer en persona i començar el procés de creació.

El col·lectiu CRISI tindrà persones formades en el projecte que s'encarregaran de participar en les primeres reunions de formació de la cooperativa per respondre tots els dubtes que puguin sorgir i per ajudar a posar-lo en marxa.

En aquest inici s'hauran de lligar també tots els aspectes jurídics i legals. L'avantatge de crear varies cooperatives amb el mateix format és que podrem crear un cabàs de recursos tècnics per fer que sigui prou fàcil aplicar-ho cada vegada que es vulgui crear una cooperativa nova, molt més del que costaria crear un projecte de zero. Per exemple, podrem comptar amb uns estatuts bàsics que explicarem en els aspectes més importants per veure si s'hi vol fer alguna modificació, en comptes d'haver-los de pensar de nou cada vegada.

Una altra qüestió important en les primeres reunions serà compartir la **situació** d'activitat professional, laboral i en alguns aspectes personal, els interessos quant al projecte i les necessitats de cada participant. S'haurà de crear la **comissió econòmica** i fer un pressupost de tots els moviments que anirien amb moneda convencional i del que caldria aportar al pot comú per finançar les despeses compartides. També s'haurà de decidir sobre les quotes que ha d'aportar cada persona o grup segons la seva situació i si apareixen problemes o tasques concretes que requereixen invertir-hi temps, s'hauran de resoldre, en un principi, amb el temps de les persones que no tenen feina per exemple i a partir d'aquí, un cop que sobre el paper l'economia pugui funcionar, ens posarem en marxa. Mentre la gent que ja té feina i la comissió d'economia comencen les seves funcions, s'aniran constituint els altres elements bàsics de la cooperativa: com la comissió de consum conscient, la comissió d'autoocupació i progressivament també les relacions econòmiques sense diners.

A partir que es crei la primera cooperativa integral ja es podrà explicar aquesta experiència com a base pels passos següents i a partir d'aquí es podrà saber quins passos són més adequats per consolidar el projecte, ja que situats en aquest punt hi ha diversos camins i és qüestió de d'esbrinar-los i de compartir l'experiència de seguir-los i d'aprendre.

Resum dels passos comentats:

1. Manifestació d'interès per part de grups
2. Coneixença entre diferents grups que poden formar una cooperativa.
3. Primeres reunions. Decisions sobre estatuts, capital inicial, quotes dels socis, comissió econòmica.
4. Creació legal de la cooperativa
5. Funcionament productiu d'alguns dels seus membres des de la cooperativa, mentre es van iniciant noves comissions